Anul al 54-lea · 16 Pagini · EXEMPLARUL { In România: 3 lei / In străinătate: 6 lei · 16 Pagini · Nr. 312 Vineri 12 Noembrie 1937

Taxa poștală plătită în numerar conform aprobării dir. G-le P. T. T. No. 120.288/932

ABONAMENTE IN ȚARA Lei 200 pe 3 luni Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80 In străinătate în raport cu tariful poștal și valuta

UNIVERSUL

ABONAMENTE LA „VESELIA" „UNIVERSUL COPIILOR" ȘI AL TINERETULUI" ZIARUL CĂLĂTORIILOR Câte 220 Lei pentru 12 luni în țară

FONDATOR: LUIGI CAZZAVILLAN

DIRECTOR: STELIAN POPESCU

CELE DIN URMA ȘTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI, STR. BREZOIANU No. 23-25

CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACȚIE: 3.30.15

Dumitru Costache Depozitar de ziare

UN AER NOU?

Zece studenți germani, invitați de zece colegi francezi, s'au întrunit în provincia Morvan, la țară.

Li s'a părut acelora cari au sugerat această idee, că întâlnirea a două grupuri de tineri intelectuali de pe ambele maluri ale Rinului ar putea determina progresul unui sistem de aprofundare reciprocă, de tocire a asperităților succedate din generație în generație, de contribuție mai oportună și mai rodnică la păstrarea păcii de cât rarele și superficialele schimbări de vizite ale conducătorilor politici.

Dacă s'au retras la câmp, departe de orașe, de biblioteci și de monumente, a fost spre a fi cât mai la adăpost de tot ce poate despărți și cât mai aproape de tot ce poate uni, în frunte cu natura, al cărei pitoresc n'are hotare, împărtășind pe toată lume cu frumuseți egale.

Tinerii francezi și germani n'au stat împreună decât zece zile și cu toate acestea ființa lor spirituală și sentimentală s'a resimțit atât de mult, încât această reuniune de scurtă durată a luat proporțiile unui eveniment în amândouă țările.

Astfel, cei douăzeci de studenți, înainte de a se despărți, au alcătuit într'un elan spontan următorul document:

„După ce am trăit împreună o săptămână de neuitat, sub semnul vieții la câmp, într'un colț de provincie franceză, noi, tinerii studenți germani și tinerii studenți francezi, am făcut, de comun acord, următoarele constatări:

1) Convorbirile, schimburile de idei, chiar discuțiunile ce au atins adesea cele mai profunde preocupări ale noastre, ca și cele mai actuale, s'au făcut mereu în atmosfera cea mai senină, cea mai cordială. Astfel, în 1937, niște tineri cari reprezintă germani din Germania, francezi din Franța, pot, în toată libertatea de spirit, fără risc pentru armonia relațiunilor lor, să trateze în mod izolat despre chestiuni care, în alte vremuri, în alte locuri, ar putea să pară periculoase.

2) Am constatat că grijile noastre, speranțele noastre, aspirațiile noastre țintesc la obiective identice.

„După aceste contatări, am ajuns cu toții împreună la următoarea concluzie: nu este vorba numai să se propovăduiască cu mii de flori retorice folosul întâlnirilor al apropierilor între tinerii din Franța și tinerii din Germania; trebue acum ca întruniri ca a noastră, repetate în aceeași atmosferă, aceea a vieții la câmp, în acelaș spirit de libertate, să capete puterea unei tradiții și să facă parte, ca să spunem astfel, din programul tinerilor din Franța și al tinerilor din Germania. Ne despărțim făgăduindu-ne să apărăm această idee cu toată puterea conștiinței noastre. Nu este sfârșitul unei întâlniri; aceasta va urma mâine, poimâine; ședința continuă".

Organul tineretului național-socialist „Wille und Macht" a consacrat apropierii franco-germane un număr special, în care primul-ministru Chautemps îndeamnă pe conducătorii tinerimii din Franța și din Germania la o împăcare. Iar șeful tinerimii germane, Baldur von Schirach, în numele ei, a scris despre întâlnirile câmpenești franco-germane următoarele: „Respirăm un aer nou de al cărui învățământ Europa va trebui să țină seamă dacă vrea să trăiască".

Nu este oare aceasta o oază de speranță în pustiul de îngrijorări?

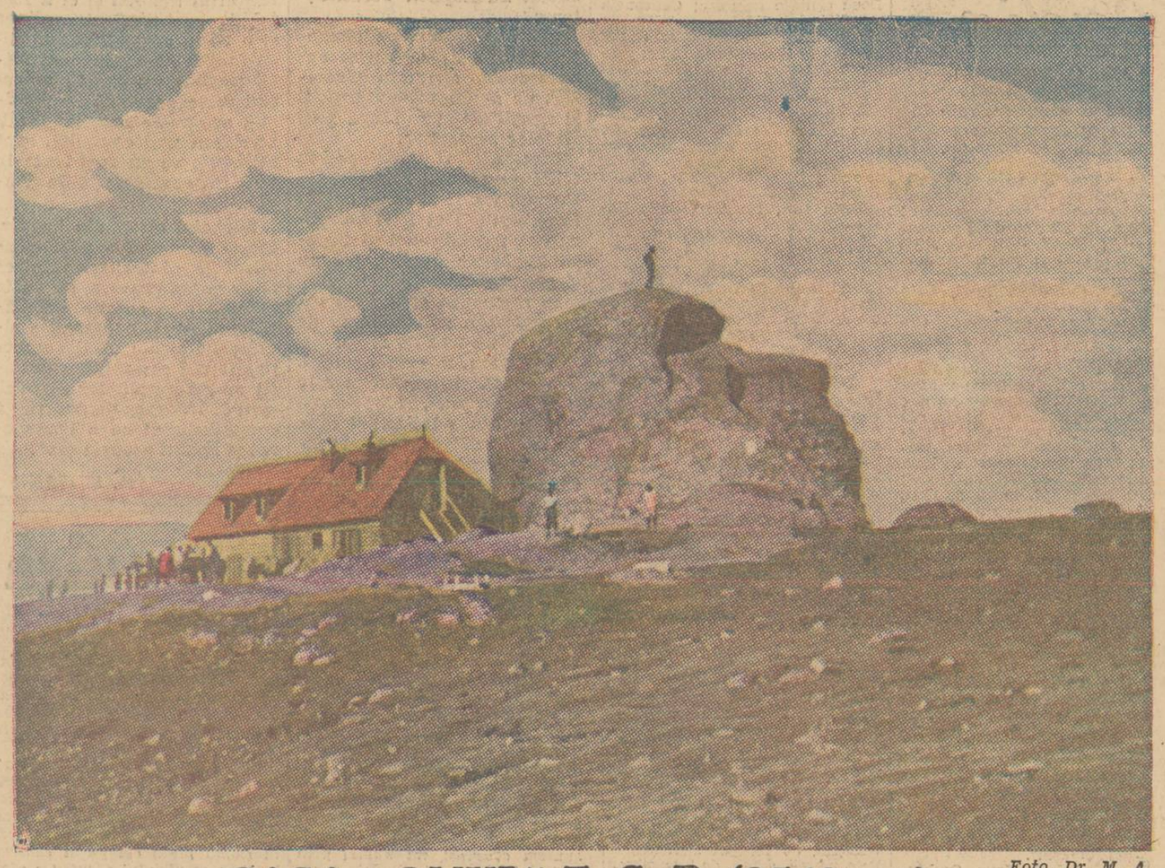

Foto. Dr. M. A.

CASA „OMUL" T. C. R. (2540 m.)

A CAREI INAUGURARE S'A FĂCUT DUMINICA 7 NOEMBRIE

Anglia și Spania naționalistă

Hotărîrea luată de guvernul britanic de a trimite reprezentanții săi împuterniciți la Burgos — care este capitala Spaniei naționaliste — are o mare importanță politică și va avea consecințe însemnate în domeniul internațional.

Ce a determinat guvernul britanic să ia această hotărîre și cum trebue să fie interpretată atitudinea nouă a Angliei față de guvernul generalului Franco, când războiul civil continuă în Spania?

D. Chamberlain, primul ministru al Angliei, a dat zilele trecute următoarea explicație în Camera Comunelor, în această privință:

„Guvernul britanic n'are intenția să modifice atitudinea ce a observat-o totdeauna față de partidele spaniole în conflict, atitudine comandată de acordul neintervenției. El are, totuși, datoria să țină seamă de responsabilitatea sa în ceeace ce privește protecția naționalilor britanici și interesele comerciale britanice în toată Spania, între care vastele regiuni dela Nord, Vest și Sud-Vest și din Marocul spaniol, ocupate de generalul Franco.

S'a dovedit că numeroasele chestiuni, legate de interesele britanice, din aceste regiuni, nu pot să fie tratate în condiții satisfăcătoare prin mijlocul contactelor ocazionale ce au existat până acum.

In consecință, guvernul britanic a întreprins negocieri în vederea numirilor de agenți, cari să-l reprezinte pe lângă guvernul generalului Franco, agenți ce vor avea misiunea să discute chestiunile privitoare la naționalii britanici și spanioli, precum și la interesele comerciale ale celor două țări".

Apoi, d. Eden, ministrul afacerilor străine, în ședința dela 8 Noembrie a. c. a Camerei Comunelor, a stabilit o legătură între aranjamentul încheiat în vederea unor reprezentanțe reciproce, între guvernul din Londra și cel din Burgos și rezolvarea satisfăcătoare a unor litigii relative la sechestrarea de către forțele navale naționaliste spaniole a unor vase engleze.

Din aceste declarații reese destul de limpede că Marea Britanie a găsit absolut necesar pentru apărarea intereselor sale comerciale și politice, să aibă relațiuni cu guvernul din Burgos, prin agenții săi regulați și deci împuterniciți.

O altă chestiune importantă politică și interesantă din punctul de vedere al dreptului internațional public, s'a pus: cum poate fi interpretat aranjamentul intervenit între Anglia și Spania naționalistă prin trimiterea la Burgos a reprezentanților guvernului britanic și la Londra, a reprezentanților guvernului naționalist spaniol?

Este o stabilire de relațiuni diplomatice normale?

Este o recunoaștere de jure, sau de facto din partea Angliei a guvernului din Burgos?

(Continuare în pag. 2-a)

SCRISORI DIN LONDRA

Ribbentrop la Roma

de AUGUR

Londra, Noembrie

Călătoria d-lui von Ribbentrop la Roma, pentru semnarea acordului italo-germano-japonez, contra amenințării comuniste, ne evocă anumite considerațiuni ciudate. La Londra n'avem nici o iluzie. Adevăratul rost al acestui aranjament e că înfățișează un tratat de reasigurare, între cele trei mari puteri ale lumii, cari cred că mișcarea lor de expansiune imperialistă nu face decât să înceapă. Germania, Italia și Japonia au luat ca pretext amenințarea comunistă, ca să demonstreze lumii solidaritatea lor, precum și voința lor, de a se ajuta împotriva adversarului rus sau oricărui alt adversar.

Germania și Japonia sunt legate astfel de câtva timp. Aderiunea Italiei constitue însă un fapt nou. Fără îndoială că Berlinul se silește de multe luni să obțină ca Roma să facă parte din partida sa. Pătrunderea lui Mussolini este astfel, încât, desigur, împotrivirea sa față de acordul tripartit a fost puternică. Suntem convinși că această împotrivire ar continua și azi de n'ar exista faimosul acord dela Nyon împotriva pirateriei. Autorii aranjamentelor dela Nyon au fost nepreveżători: și-au manifestat bucuria la gândul că au înfăptuit un acord naval în Mediterana, care poate fi folosit spre a îmblânzi Italia. In mod oficial, Nyon e îndreptat contra pirateriei din Mediterana. Dar, în ochii lui Mussolini, Nyon reprezintă un acord anglo-francez încheiat împotriva lui.

Cititorii își mai aduc aminte probabil ceeace am spus într'un articol trecut despre formula cooperării italo-germane, exprimată prin axa Roma-Berlin. „Germania și Italia se angajează să se consulte dela caz la caz și își iau obligația să se ajute mutual în cazul că una din ele va avea un conflict cu mai mult de o mare putere deodată". Dar, dacă în ochii lui Mussolini, Nyon cuprinde ideia unei cooperări a două mari puteri împotriva Italiei, nu decurge de aci necesitatea de a face caz de obligația prevăzută în formula pe care am citat-o? Atunci acordul italo-germano-japonez este răspunsul lui Mussolini față de amenințarea

(Continuare în pag. 2-a)

Buzduganul lui Mihai Viteazul dăruit M. S. Marelui Voevod Mihai

Instalarea noului primar al Londrei

Londra, 9 (Rador). — Astăzi, s'a făcut transmiterea puterilor la primăria din Londra. Fostul lord major, care a împlinit termenul de un an în exercițiul funcțiunilor sale, a predat sigiliul și cheia cetății Londra noului lord major Sir Harry Twyford. Transmiterea puterilor a decurs cu ceremonialul obișnuit.

—oxo○oxo—

ANIVERSAREA INDEPENDENȚEI POLONIEI

Se împlinesc astăzi 19 ani de când poporul polonez, în unanimitatea lui și într'un admirat elan de patriotism, atât de îndelungată vreme împiedecat de vitregia vremurilor să se manifeste, și-a proclamat independența dând mareșalului Pilsudski, care se înapoiase la Varșovia, însărcinarea de a lua conducerea statului polon reînviat și de a păși la imediata lui organizare.

Reconstituirea statului polon și definitiva lui liberare de sub juguri străine, au constituit alături de altele, o reparare a unei mari nedreptăți istorice.

Dacă războiul mondial s'ar fi încheiat fără acest act de dreptate, fără această liberare a popoarelor de sub dominațiuni străine, sacrificiile atâtor milioane de oameni ar fi fost zadarnice.

Ceasul victoriei aliaților a fost ceasul justiției, pentru toate acele popoare care suferau sub călcâiul dușman.

Din ceasul acesta poporul polon sub strălucita conducere a mareșalului Pilsudski a făcut dovada vitalității sale, și a însușirilor sale naționale.

Prima grije o mareșalului Pilsudski a fost să dea țărei sale o armată puternică și în stare să apere independența și suveranitatea statului. Acele legiuni militare, care au dat tributul lor de sânge în timpul războiului mondial, au fost reorganizate și în scurtă vreme, creatorul Poloniei de astăzi, s'a putut mândri de a fi dat țărei o puternică și bine înzestrată armată.

In înțelepciunea sa, mareșalul Pilsudski, a socotit că noul stat polon trebue să aibă o politică externă care, asigurându-i pe de o parte relațiuni de armonie cu toate statele, să se bizue în deosebi pe sprijinul și simpatia acelora cari din primul moment au fost de partea poporului polon. Și, pornind dela această convingere, mareșalul Pilsudski, a condus politica externă a statului întărind toate legăturile și alianțele firești ale Poloniei.

MAREȘALUL I. PILSUDSKI

După moartea marelui cetățean, grija conducerii a revenit celui mai bun și mai apropiat colaborator al său, mareșalul Rydz-Smigly, care ca și predecesorul său se bucură de simpatia și respectul întregii națiuni.

Poporul român, care pune un deosebit preț pe alianța cu Polonia, se asociază la bucuria poporului polon în această zi de sărbătoare națională făcând urări pentru propășirea pe toate terenurile, a statului polon.

Un mesagiu

al primului ministru japonez către președintele Roosevelt

Washington, 9 (Rador). — *D. Fumikata Konoye, fiul președintelui de consiliu al Japoniei, care-și face studiile în clipa de față la Universitatea din Princetown (Statele Unite), a remis azi președintelui Roosevelt un mesagiu personal din partea tatălui său. D. Fumikata Konoye era însoțit de ambasadorul japonez la Washington.*

Nu se cunoaște încă conținutul mesagiului.

—oxo●oxo—

FILME

La recrutare.

— Tinere, de ce ai pe corp atâtea urme de tăeturi?

— Să trăiți, domnule doctor, eu sunt de meserie parlagiu.

— Ei și?

— Când ne dă paralele Sâmbăta, tragem la măsea și pe urmă ne jucăm cu cuțitele.

Medicul-militar dictează furierului:

— Trece-l: tatuat.

Apoi examinează altul din nudurile masculine înșirate în curtea cazărmii. Și găsindu-l pe deplin sănătos, repetă întrebarea tradițională:

— Ai vreun beteșug?

— Sunt unicul la mamă văduvă.

— Pentru asta sunt alți doctori. Dacă vei dovedi acolo cu acte, vei fi lăsat la vatră, ca să îngrijești de ea

— Dar tu? întreabă pe cel de-alături, care auzise convorbirea.

— Eu sunt unic la nevastă.

— La nevastă văduvă? glumește medicul. Și adaogă:

— E și asta ceva; dar nu dă dreptul la scutire.

Ceva mai departe, unul trăsese cu urechea la tot ce se vorbise.

— Tu ai ceva?

— Eu sunt unicul la tată văduv.

— Bun pentru infanterie

— Dar tu?

— Eu sunt unic la mai mulți tați.

— Să-ți fie de bine!

Don José

Limba noastră

O gramatică romanțată

In sfârșit, avem o gramatică,— și încă una romanțată. Autorul e d. Iorgu Iordan, profesor la Universitatea din Iași.

O am în față. Stăpânit de nerăbdare, întorc pagină după pagină să gust în plin bucuria că avem o gramatică, făcută de un „mare linguist" și că vom ști de aci înainte cum să scriem și să vorbim corect românește.

Citesc: „Lucru amintit *deja* mai sus (pag. 29)... Care au *deja* un semn diacritic (35)... Am spus *deja* că acest fapt (37)... Am văzut *deja* că cele mai multe (36)... Am arătat *deja* că aceste nume (105)... Am spus *deja* că prin comparație (119)... Am arătat *deja* că pronumele posesiv (136)... Inchipuindu-ne ca *deja* săvârșită (173)... Am spus *deja* la începutul prezentului capitol (174)... Am arătat *deja* mai sus (177)... Am pomenit *deja* pe *dau* (194)... *Deja* prezentul indicativului (195)... Ca să rămânem la exemplele *deja* date (200)... Lărgirea întrebuințării la un cuvânt *deja* existent" (213).

După ce văzui în ce limbă e scrisă această gramatică a *limbii române*, m'am apucat să o citesc mai pe îndelete și cu cât citeam îmi pierea „deja" și fericirea, ca să se adeverească vorba poetului: Nu cunoaștem altă fericire decât aceea pe care ne-o închipuim și cădem în nenorocire îndată ce pierdem ilusia.

In prefață, d. Iorgu Iordan spune: „Căutând să stabilești norme *cu orice preț*, poți greși. ..Și mai cu seamă poți greși față de limba însăși, *față de evoluția ei ulterioară:* ceeace astăzi este sau *ți se pare (!) necorect* poate deveni mâne *regulă generală*, acceptată (!) de toată lumea, din pricină că limba a apucat, în desvoltarea ei, *tocmai pe drumul indicat de inovația* care în momentul de față *este considerată ca o abatere* dela normele gramaticale. Cine nu uită că limba *se transformă necontenit sub ochii noștri* trebue să aibă mereu în minte acest *lucru* (!)... Limba noastră *trece printr'o epocă de adânci prefaceri*. Unirea Românilor din ținuturi de viață politică și culturală așa de diferite, *numărul însemnat de minoritari care o vorbesc și o scriu*, desvoltarea neobișnuită a activității literare în sensul larg (!) al cuvântului, contactul strâns cu atâtea civilizații străine (mai multe și mai variate (!) decât odinioară): iată o serie de factori care intervin IN EXISTENȚA limbii românești făcând-o să sufere transformări mai *profunde*, poate, *decât* (!) niciodată".

Iar pentru cine n'ar prinde bine gândul din aceste rânduri, d. profesor lămurește într'o notiță, pe care o găsim la pagina 176:

„Profit de prilej spre a arăta că, oricât de răspândită ar fi, mai ales în ultimul timp, construcția *pare să fi fost bolnav* (tot așa *pare să fie bolnav*) este neromânească, *cel puțin*... DEOCAMDATA".

Lecție uluitoare. Cum va fi limba mâine, nu o știe nimeni. E taina viitorului. Ce e *„abatere* de la normele gramaticale" de astăzi, *e abatere* și gramatica trebue să o veștejească cu toată asprimea. Limba nu „se transformă *necontenit* sub ochii noștri". Patrusprezece milioane de români vorbesc și astăzi limba, pe care au vorbit-o părinții și bunicii lor.

Ceeace face pe profesorul universitar să creadă că limba „se transformă necontenit" e scrisul unor neisprăviți, pe cari îi socoate scriitori *români*, deși nu știu românește, e propriul său scris, atât de barbar și atât de nepotrivit într'o gramatică a limbii române.

O limbă nu rămâne țeapănă în cursul vremii, nu încape îndoială. Se schimbă. De jos, din pricini politice. Foarte puțin de sus, de cele mai multe ori din aiureala clasei conducătoare. *„Datoria lingvistului*, zice Vendryes, e tocmai să cerceteze ceeace limba are de seamă și STATORNIC" *(Le langage*, pag. 278), nu ce e străin de firea ei și adesea trecător. Dar o limbă cunoaște vremi de oprire. Ce deosebire e între limba poesiilor populare, culese de Alecsandri, publicate în 1865 — și făcute *când?* — și limba pe care o vorbește poporul astăzi?

Trebue să învățăm pe minoritari să vorbească și să scrie românește, nu noi să ne luăm după vorbirea lor pocită și să spunem cu inima ușoară: Las', ce e azi pocit, o să fie mâine bun, frumos, curat românesc.

Cea dintâi datorie a oricărui profesor, și mai ales a unui profesor universitar, e să apere limba. Și cea dintâi datorie a cui se încumetă să facă o gramatică română, e să știe românește și să dea regulele limbii de azi, nu ale limbii de poimâine..

Face o faptă rea profesorul care, temându-se să nu greșească *„față de evoluția ei ulterioară"*, nesocotește regulele limbii de astăzi. Face o faptă rea profesorul care, cu voință sau din neștiință, ori și din una și din alta, se încearcă să acopere scrisul stricat al atâtor așa numiți scriitori, răspândind credința: „Ceeace astăzi *este sau ți se pare necorect*, poate *deveni* (!) mâne *regulă generală, acceptată* (!) de toată lumea din pricină că limba a apucat, în desvoltarea ei, *tocmai pe drumul indicat de inovația*..."

Cu alte cuvinte, profesorul ne învață: Vă dau eu regule gramaticale, nu vă dau, voi scrieți așa cum vă taie capul. Pociți limba. N'are nici o însemnătate! Limba va apuca tocmai pe drumul pe care o îmbrânciți voi.

Și toate astea într'o *gramatică „deja" a limbii române!...*

Ce minunății mai spune d. Iorgu Iordan, care nu prea pare că a fost botezat în apa Iordanului, voiu cerceta în articolele următoare.

T. PISANI

Naționaliștii victorioși in Spania

Generalul ARANDA, principalul organizator al victoriei naționaliste din Gijon, străbate orașul, în aclamațiile trupei

Dezastrul ploilor în județul Gorj

Pagube de circa 8 milioane lei

Tg.-Jiu, 9 N-brie

In urma ploilor căzute în județul nostru, ploi care continuă și în prezent, apele râului Bistrița unite cu Bâlta s'au revărsat, înecând luncile. Pagubele sunt foarte mari. Au fost distruse toate grădinile de zarzavaturi și zăvoaiele din apropiere, șuvoaiele întinzându-se pe distanța de 1 km. de o parte și alta. Toate conacele sătenilor de pe marginea râului au fost luate de ape. De asemenea majoritatea podurilor de peste râul Bistrița au fost distruse.

Chiar podul cel mare de pe șoseaua națională Tg.-Jiu—T.-Severin, la km. 180 a fost rupt, întrerupându-se circulația. De asemenea și podul mare de pe drumul Șomănești-Brădiceni, la km. 5, a fost luat de ape. Circulația între Tg. Jiu — T. Severin nu se poate face decât prin Baia-de-Aramă. Dacă ploile vor continua, va fi amenințată și această arteră de circulație, deoarece podul dela Pești și ani este amenințat de valuri.

Pagubele se socotesc până acum la 8 milioane lei.

Victime omenești nu sunt.

RĂZBOIUL CHINO-JAPONEZ

Generalul KU-ȘU-TUNG organizatorul forțelor chineze din regiunea Shanghai